

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Ert Dnr. Nr. (Fi2026/01570)
Stockholm 2026-10-22

Coompanion Sveriges yttrande avseende Promemorian kring åtgärder för att öka antalet registrerade i Kammarkollegiets register för idéburna organisationer.

Sammanfattning och övergripande inställning

Coompanion välkomnar ambitionen i promemorian att minska den administrativa bördan för idéburna organisationer och underlätta för fler aktörer inom den sociala ekonomin att ingå i registret. Vi ser mycket positivt på förslagen om att slopa straffbestämmelsen, ta bort kravet på årlig skriftlig rapportering av värdeöverföringar, förkorta bindningstiden för värdeöverföring efter avregistrering från fem till tre år samt införa varning som administrativ sanktion. Coompanion vill dock poängtera att förslagen inte löser de helt grundläggande hinder och målkonflikter som gör att ekonomiska föreningar och kooperativ idag tvekar att registrera sig.

För ekonomiska föreningar finns två centrala problemställningar som promemorian inte hanterar i tillräcklig utsträckning:

1. Reglerna om värdeöverföring krockar med den kooperativa företagsformen, då kravet på att skifta kvarvarande tillgångar till andra registrerade organisationer vid upplösning inte tar hänsyn till medlemmarnas inbetalda insatskapital i ekonomiska föreningar.
2. Uppdelningen i två kategorier skapar gränsdragningsproblem då många kooperativ, inklusive arbetsintegrerande sociala företag (ASF) och lokala utvecklingsbolag, rör sig i gränslandet mellan offentligt finansierad välfärd och kommersiell eller medlemsnyttig verksamhet.

Coompanion lämnar nedan sina specifika synpunkter på promemorians förslag samt förslag till nödvändiga kompletteringar.

Synpunkter på promemorians enskilda förslag

4.1 Fler idéburna organisationer ska kunna registrera sig

Coompanion ser positivt på att kretsen av organisationer breddas till att omfatta även dem som inte bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Det kan bidra till att synliggöra den breda sociala ekonomin och den kooperativa sektorns bidrag till samhällsutveckling. Många ekonomiska föreningar har ett allmännyttigt eller medlemsnyttigt syfte utan att definieras som renodlade välfärdsutförare. Att öppna registret skapar bättre förutsättningar, men om inte de strukturella hindren kring kooperativt ägande och avgifter löses kommer registreringen bland ekonomiska föreningar fortsatt att vara mycket låg.

4.2 Begränsningen om värdeöverföringar ska inte omfatta aktörer som inte bedriver offentligt finansierad välfärdsverksamhet

Coompanion välkomnar att begränsningen snävas in, men ser betydande gränsdragnings- och tillämpningsproblem. För ekonomiska föreningar som bedriver eller avser att bedriva välfärdsverksamhet kräver 3 och 8 §§ att kvarvarande tillgångar vid upplösning ska skiftas till annan registrerad organisation eller forskning. Detta innebär i praktiken att medlemmar riskerar att förlora sina inbetalda medlemsinsatser (insatskapital) vid en likvidation. Detta strider mot den kooperativa grundprincipen och skapar ett direkt hinder för ekonomiska föreningar att registrera sig.

Arbetsintegrerande sociala företag (ASF) kombinerar ofta offentligt finansierade insatser (t.ex. arbetsträning) med kommersiell försäljning av varor och tjänster på en öppen marknad. Det är oklart hur bedömningen av om en förening "har för avsikt" att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet ska göras. Coompanion förordar istället en harmonisering med EU:s handlingsplan för social ekonomi, där överskott i huvudsak återinvesteras i det samhällsnyttiga syftet men där hänsyn tas till den kooperativa strukturen.

4.2 Registret ska innehålla fler uppgifter

Coompanion anser att det är positivt att registret får en mer informativ karaktär. Samtidigt får de nya uppgiftskraven inte leda till en ökad administrativ börda som motverkar syftet med förenklingarna.

4.4 Tiden för begränsningen om värdeöverföringar efter avregistrering ska kortas ned (från 5 till 3 år)

Coompanion tillstyrker förslaget då en förkortad bindningstid minskar tröskeln för registrering och minskar risken för att organisationer avstår från att registrera sig av rädsla för långsiktiga låsningar.

4.5 Skyldigheten att årligen rapportera värdeöverföringar ska tas bort

Coompanion tillstyrker förslaget då detta innebär en påtaglig och välkommen avlastning av den löpande administrationen. Kammarkollegiets tillsyn bör bedrivas riskbaserat och vid behov.

4.6 Straffbestämmelsen tas bort & 4.7 Införande av varning och avregistrering

Coompanion välkomnar och tillstyrker förslaget då det tidigare straffansvaret har verkat avskräckande på styrelseledamöter i idéburna organisationer och kooperativ. Att ersätta straffbestämmelsen med administrativa sanktioner (varning och avregistrering) skapar en rimlig och proportionerlig ordning.

Kompletteringsförslag

För att registret ska bli attraktivt och funktionellt för ekonomiska föreningar och den sociala ekonomin krävs åtgärder på följande områden:

- Det måste tydliggöras i lagstiftningen eller i författningskommentaren att återbetalning av medlemmars inbetalda insatskapital inte utgör en värdeöverföring. Utan ett sådant klargörande exkluderas medlemsägda kooperativ i praktiken från registret. (Medlemsinsatser och förlagsinsatser är finansiering. Återbetalningar vid utträden eller likvidationer är där av att likställa med amortering av lån – se t.ex. Prop.2021/22:135 s.20 eller NJ lagkommentar till 12 kap 1 § EFL).
- Ansökningsavgiften på 12 000 kronor och den årliga tillsynsavgiften på 1 600 kronor utgör betydande ekonomiska trösklar för mindre kooperativ, lokala utvecklingsbolag och Arbetsintegrerande sociala företag. Coompanion anser att avgifterna måste sänkas, differentieras utifrån organisationens storlek och att rabatterade modeller bör övervägas för samverkande strukturer.
- Registrering innebär en kostnad och viss administration. För att organisationer ska välja att registrera sig måste registret ge en tydlig praktisk nytta. Regeringen bör säkerställa att upphandlande myndigheter aktivt använder registret som stöd vid reserverade upphandlingar enligt 19 kap. 25 a § LOU, Idéburet offentligt partnerskap (IOP) och riktade insatser för arbetsintegration.

Stockholm 2026-10-22

Gordon Hahn
Verksamhetsledare
Coompanion Sverige